

**Звіт про громадське обговорення проєкту стандарту вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності G9 Прикладна механіка**

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:
Міністерство освіти і науки України.

2. Зміст питання або назва проєкту документу, що виносилися на обговорення:

Проєкт стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності *G9 Прикладна механіка* (далі – проєкт Стандарту).

Розроблення стандартів передбачено статтею 10 Закону України «Про вищу освіту».

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до [Національної рамки кваліфікацій](#) і використовуються для визначення та оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ), результатів навчання за відповідними спеціальностями.

Громадське обговорення проведено у формі електронних консультацій. Проєкт Стандарту було розміщено 06 квітня 2026 року на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України за посиланням:

<https://mon.gov.ua/news/mon-proponuie-do-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-standartu-vyshchoi-osvity-vyshchoi-osvity-pershoho-bakalavrskoho-rivnia-zi-spetsialnosti-g9?v=69d3ba0be4584>

Зауваження та пропозиції до проєкту Стандарту приймалися до 20 квітня 2026 року на електронну адресу: standards.vo@mon.gov.ua

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні:

Впродовж встановленого для обговорення з громадськістю терміну надіслано зауваження та пропозиції від:

Бабич Поліна Олегівна, студентка КРНУ ім. М.Остроградського;

Гречка Андрій, завідувач кафедри машинобудування, мехатроніки і робототехніки Центральноукраїнського національного технічного університету;

Лашко, Здобувач вищої освіти КРНУ імені Михайла Остроградського;

Окіпний Ігор, завідувач кафедри інжинірингу машинобудівних технологій Тернопільського національного технічного університету імені І. Пулюя;

Петренко Іван, аспірант відділу вібропневмотранспортних систем і комплексів, ІГТМ імені М.С. Полякова НАН України;

Резнік Д.В., к.т.н., доц. Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського;

Солодова Надія Дмитрівна Студентка інституту механічної інженерії транспорту та природничих наук Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського;

Троцька Яна Анатоліївна, здобувач освіти Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського;

Ченчева Ольга, докторка технічних наук, доцента, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського пропозиція від 09.04.2026;

Черевик Світлана, студентка КрНУ;

Шаблій Єлизавета студентка Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського.

Ченчева Ольга, докторка технічних наук, доцента, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського пропозиція від 05.05.2026 прийшла з запізненням;

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства освіти і науки України за результатами обговорення:

Пропозиції Бабич Поліна Олегівна, студентка КрНУ ім. М Остроградського;

У межах громадського обговорення проекту стандарту вищої освіти звертаю вашу увагу на необхідність суттєвого доопрацювання його змістового наповнення в частині безпекового компонента. Аналіз документа свідчить про те, що чинний перелік компетентностей і результатів навчання не повною мірою охоплює питання охорони праці, цивільного захисту та формування системної культури безпеки. Зокрема, у проєкті відсутні чіткі вимоги щодо опанування навичок безпечного ведення професійної діяльності, розуміння ризиків технологічних процесів, а також базових знань із кібербезпеки та пожежної безпеки. Окремої уваги потребує підготовка здобувачів до дій у надзвичайних ситуаціях природного, техногенного та соціального характеру, що включає здатність надавати домедичну допомогу та володіти методами психологічної самодопомоги.

Враховуючи сучасні виклики, зумовлені воєнними ризиками та глобальною цифровізацією, ці знання є критично важливими для формування професійної стійкості та конкурентоспроможності фахівця. Відсутність зазначених аспектів у стандарті може призвести до недостатньої готовності випускників до роботи в реальних умовах та кризових ситуаціях. У зв'язку з цим пропоную інтегрувати принципи культури безпеки до загальних компетентностей; розширити спеціальні компетентності блоком питань із цивільного захисту та промислової безпеки; додати конкретні результати навчання щодо надання першої допомоги та алгоритмів реагування на надзвичайні ситуації. Впровадження цих пропозицій дозволить значно підвищити якість вітчизняної вищої освіти та забезпечити належний рівень захищеності майбутніх фахівців.

Гречка Андрій, завідувач кафедри машинобудування, мехатроніки і робототехніки Центральноукраїнського національного технічного університету;

1. По тексту проекту стандарту всі слова, що мають корінь «проект», замінити на «проект».

Аргументація.

Правила сучасного правопису.

2. У розділі VII Перелік обов'язкових компетентностей випускника пропоную прибрати загальну компетентність ЗК08 «Здатність жити і працювати у мультикультурному та мультлінгвальному середовищі на основі розуміння та поваги до того, як ідеї та значення творчо виражаються та передаються в різних культурах і через низку мистецтв та інших культурних форм, розвивати і

застосовувати власні ідеї у професійній діяльності з відчуттям свого місця або ролі в суспільстві у різний спосіб та в різних контекстах».

Аргументація.

Провадження даної компетентності не на часі. Багато положень даної компетентності можуть бути використані для маніпуляцій, до яких не тільки наше, а й світове освітнє середовище на даному етапі є неготовим. У світі нині тривають війни, коренем яких безпосередньо є нетерпимість на релігійному і культурному ґрунті. Про яке мультикультурне середовище може йти мова, якщо, розглядати будь-який міжетнічний і міжконфесійний конфлікт. Наприклад, війна Ірану й Ізраїлю. Це країни, історія культури яких налічує сотні і тисячі років. Як можна оминати тисячолітню історію й культуру Іудеї (нинішній Ізраїль) чи Персії (нинішній Іран)? Як доносити до студентів терпимість до постулату про знищення Ізраїлю, яка міститься в Конституції Ірану, яка пропагується серед палестинського народу проіранськими проксі, які виступають за побудову держави Палестина «від моря до моря»? Водночас існує течія врацлавських хасидів, у яких з точки зору християнства багато дивних забобон. Але про це виходить треба говорити студентам, і що? Я вже не кажу про «велику руську культуру», яка призвела і призводить до загибелі сотен тисяч українців. Це що, теж треба пропагувати? Бо яка ж «мультикультурність» без врахування ідей «великої руської культури» та інтересів палестинського народу? А як же тоді бути з прагненням жити у євреїв? Чи їх можна «подвинути»? Кожна людина має свій погляд на «мультикультурність», а намагання їх підвести під одну риску нічого, окрім конфліктів, не принесе. Цікаво, на який світовий досвід провадження «мультикультурності» можна посилатися, коли на запитання представниці комісії Конгресу США щодо реакції на заклики насилля проти євреїв президент гарвардського університету відповіла: «Все залежить від контексту». Гітлер мабуть в своїй могилі в цей момент встав і аплодував стоячи. Вважаю, що в першу чергу необхідно пропагувати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина. І про це чудово описано в ЗК06.

Як бути з «мультилінгвальністю» та заборонаю щодо використання російської мови і літератури? Абсолютно достатньо для забезпечення мовних компетентностей наявності ЗК02. Бо в протилежному випадку піднімуть гвалт прихильники «мультилінгвальності», а в реальності російські шовіністи. Та й угорські теж моментально підтягнуться. І якщо першим ще можна буде якось протистояти, то другі всіх нас просто «дістануть».

Щодо знайомства з низкою мистецтв та інших культурних форм. В давній Греції існувало дев'ять муз мистецтва. З тих часів мистецтво тільки розвивалося. Скільки течій в художньому мистецтві, театральному мистецтві, кінематографії, музиці, літературному мистецтві і так далі? Та одне тільки їх перерахування і коротка характеристика займе безліч часу. А мета яка для фахівців з прикладної механіки? В процесі вирішення складних задач з динаміки процесів та опору матеріалів розуміти різницю між творчістю Мане і Моне? А без цього виходить ніяк, бо вони обидва засновники імпресіонізму. Поверхневе вивчення творчості Мане і Моне нічогоісінько в контексті розуміння і поваги до вираження ідей та значень прикладної механіки через дух імпресіонізму не дасть. Потрібно глибоке і осмислене вивчення творчості цих митців. А це не одне заняття. І ми ведемо мову тільки про імпресіонізм, інших течій художнього мистецтва, інших форм мистецтв ми ще не торкалися. І краще не торкатися, бо наші випускники в такому разі можуть дуже швидко перетворитись на недоінженерів-недокультурологів. А такі фахівці десь будуть потрібні? Залиште

культуру відповідним фахівцям в галузі В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, не перетворюйте наших студентів на посміховисько. «Поверхневі» знання формують тільки поверхнєве ставлення і уявлення.

Щодо розвитку і застосування власних ідей у професійній діяльності з відчуттям свого місця або ролі в суспільстві у різний спосіб та в різних контекстах. Даний аспект чудово реалізується вимогами комплексу загальних компетентностей ЗК05, ЗК06, ЗК07.

Цілком припускаюся думки, що ініціатори появи ЗК08 переслідували зовсім інші цілі, ніж описані мною. Але кожна палиця має два кінці. Колись мешканці Трої, побачивши величезного коня, подумали, що то дар божий... Хто зна, чи не перетвориться вимога «мультикультурності» та «мультилінгвальності» на такого собі троянського коня? Дуже великі побоювання.

Лашко, Здобувач вищої освіти КРНУ імені Михайла Остроградського;

У межах громадського обговорення проекту стандарту вважаю за потрібне поділитися своїми зауваженнями та пропозиціями щодо його змісту.

Аналіз проекту показав, що в переліку компетентностей та результатів навчання недостатньо відображені питання, пов'язані з безпекою діяльності фахівців, охороною праці та формуванням культури безпеки. Зокрема, у стандарті відсутні або недостатньо конкретизовані компетентності та результати навчання, які б передбачали:

- формування навичок безпечної професійної діяльності;
- набуття знань і практичних умінь в охороні праці;
- набуття знань і практичних умінь у сфері цивільної безпеки;
- розуміння принципів безпеки технологічних процесів та виробничої діяльності;
- формування компетентностей щодо безпеки суспільства та управління ризиками;
- базові знання та навички з кібербезпеки;
- знання та практичні навички з пожежної безпеки;
- здатність надавати домедичну допомогу постраждалим;
- формування навичок самодопомоги в надзвичайних ситуаціях;
- уміння діяти в умовах надзвичайних ситуацій природного, техногенного та соціального характеру.

В умовах сучасних викликів — воєнних ризиків, техногенних загроз, виробничих небезпек, збільшення кількості надзвичайних ситуацій та цифровізації суспільства — ці компетентності є критично важливими для підготовки конкурентоспроможного фахівця. Їх відсутність може знизити готовність випускників до професійної діяльності, безпечної організації праці та ефективних дій у кризових ситуаціях.

Тому пропоную:

- доповнити загальні компетентності положеннями про культуру безпеки та охорону праці;
- розширити спеціальні компетентності блоком, що охоплює охорону праці, цивільну та пожежну безпеку, кібербезпеку і безпеку технологічних процесів;
- додати результати навчання, що передбачають здатність надавати домедичну допомогу та самодопомогу;
- передбачити формування практичних навичок реагування на надзвичайні ситуації та організації безпечної трудової діяльності.

Впевнений, що врахування цих пропозицій підвищить якість підготовки фахівців, сприятиме формуванню культури безпеки та охорони праці і допоможе підготувати випускників до ефективної роботи в сучасних умовах.

Окіпний Ігор, завідувач кафедри інжинірингу машинобудівних технологій Тернопільського національного технічного університету імені І. Пулюя;

Враховуючи умови повсякденного виникнення небезпечних ситуацій для цивільного населення та збільшення випадків травматизму на виробництві, просимо розглянути можливість включення в усі стандарти вищої освіти освітнього рівня «бакалавр» безпекових компетентностей, які б забезпечували виконання:

- Закону України «Про охорону праці» № 49/1992, ст. 18 абзац 8-й. Стаття 18. Навчання з питань охорони праці. Вивчення основ охорони праці, а також підготовка та підвищення кваліфікації спеціалістів з охорони праці з урахуванням особливостей виробництва відповідних об'єктів економіки забезпечуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти і науки, в усіх навчальних закладах за програмами, погодженими із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці.

- Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» № 444 від 26.06.2013 року, пункт 20. Підготовка студентів закладів вищої освіти до дій у надзвичайних ситуаціях здійснюється за нормативними навчальними дисциплінами “Безпека життєдіяльності” та “Цивільний захист”.

Можливий варіант компетентності:

Здатність організовувати роботу та забезпечувати управління адміністративними та виробничими підрозділами з додержанням вимог законодавства у сфері безпеки життєдіяльності, охорони праці та цивільного захисту.

Петренко Іван, аспірант відділу вібропневмотранспортних систем і комплексів, ІГТМ імені М.С. Полякова НАН України;

У межах громадського обговорення проєктів стандартів вищої освіти вважаю за доцільне висловити окремі зауваження та пропозиції щодо їх змістового наповнення.

Проведений аналіз представлених проєктів стандартів засвідчив, що у переліку компетентностей і результатів навчання недостатньо відображені питання забезпечення безпечної діяльності фахівців, охорони праці та формування культури безпеки. Зокрема, у стандартах відсутні або недостатньо конкретизовані компетентності та результати навчання, що передбачають:

- формування навичок безпечної професійної діяльності;
- набуття знань і практичних умінь у сфері охорони праці;
- набуття знань і практичних умінь у сфері цивільної безпеки;
- розуміння принципів безпеки технологічних процесів і виробничої діяльності;
- формування компетентностей щодо забезпечення безпеки суспільства та управління ризиками;
- базові знання і навички у сфері кібербезпеки;
- знання та практичні навички із забезпечення пожежної безпеки;
- здатність до надання домедичної допомоги постраждалим;
- формування навичок самодопомоги в надзвичайних ситуаціях;
- здатність діяти в умовах надзвичайних ситуацій природного, техногенного та соціального характеру.

В умовах сучасних викликів, зокрема воєнних ризиків, техногенних загроз, виробничих небезпек, зростання кількості надзвичайних ситуацій та цифровізації суспільства, зазначені компетентності є важливою складовою підготовки конкурентоспроможного фахівця. Їх недостатня представленість у стандартах може негативно вплинути на рівень готовності випускників до професійної діяльності, безпечної організації праці та ефективних дій у кризових умовах.

У зв'язку з цим пропоную:

- доповнити перелік загальних компетентностей положеннями щодо формування культури безпеки та охорони праці;
- розширити спеціальні компетентності блоком, що охоплює питання охорони праці, цивільної безпеки, пожежної безпеки, кібербезпеки та безпеки технологічних процесів;
- передбачити результати навчання, що включають здатність до надання домедичної допомоги та самодопомоги;
- передбачити формування практичних навичок реагування на надзвичайні ситуації та організації безпечної трудової діяльності.

Вважаю, що врахування зазначених пропозицій сприятиме підвищенню якості підготовки фахівців, формуванню культури безпеки та належного рівня охорони праці, а також підготовці випускників до ефективної діяльності в умовах сучасних викликів.

Резнік Д.В., к.т.н., доц. Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського;

В умовах сучасних викликів такі компетентності є необхідною складовою підготовки фахівців та забезпечення їх готовності до професійної діяльності й роботи у кризових ситуаціях.

У зв'язку з цим пропоную:

- доповнити загальні компетентності складовими культури безпеки та охорони праці;
- розширити спеціальні компетентності питаннями цивільної, пожежної та кібербезпеки, а також безпеки технологічних процесів;
- передбачити результати навчання щодо надання домедичної допомоги та дій у надзвичайних ситуаціях.

Врахування зазначених пропозицій сприятиме підвищенню якості підготовки фахівців та їх готовності до сучасних викликів.

Солодова Надія Дмитрівна Студентка інституту механічної інженерії транспорту та природничих наук Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського;

У межах публічного обговорення проєкту стандарту вищої освіти звертаю вашу увагу на необхідність доопрацювання його змісту в частині безпекових дисциплін.

За результатами аналізу проєкту стандарту вищої освіти встановлено, що чинна редакція документа не повною мірою охоплює аспекти охорони праці, цивільного захисту та формування загальної культури безпеки. На мій погляд, перелік компетентностей потребує суттєвого розширення за такими напрямками:

Професійна безпека: оволодіння принципами безаварійної експлуатації технологій та безпечної організації робочого процесу.

Охорона праці та цивільний захист: набуття фундаментальних знань і прикладних навичок у цих сферах.

Управління ризиками: розуміння механізмів безпеки суспільства та прогнозування потенційних загроз.

Цифрова безпека: формування базової грамотності у сфері кіберзахисту.

Дії в екстремальних умовах: підготовка до роботи в умовах надзвичайних ситуацій (техногенних, природних чи соціальних), зокрема оволодіння навичками пожежної безпеки. Медична допомога: здатність оперативно надавати домедичну допомогу та володіння техніками самодопомоги.

Враховуючи актуальні виклики — від воєнних загроз до стрімкої цифровізації — ці навички є критично важливими для підготовки фахівця, здатного ефективно працювати в кризових умовах.

Мої рекомендації щодо покращення стандарту:

1. Інтегрувати до загальних компетентностей вимоги щодо високого рівня культури безпеки та відповідального ставлення до охорони праці.

2. Доповнити спеціальні (фахові) компетентності модулями з кібербезпеки, техногенної безпеки та захисту виробничих процесів.

3. Визначити результати навчання, що підтверджують готовність випускника надавати першу допомогу та правильно реагувати на надзвичайні ситуації.

4. Посилити практичну складову підготовки щодо організації безпечного трудового середовища.

Переконана, що впровадження цих змін значно підвищить якість вітчизняної вищої освіти та гарантуватиме кращу адаптованість випускників до вимог сучасного ринку праці.

Троцька Яна Анатоліївна, здобувач освіти Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського;

У межах громадського обговорення проєкту стандарту вищої освіти хочу звернути вашу увагу на необхідність посилення безпекового компонента в змісті підготовки фахівців. Аналіз документа свідчить про недостатню увагу до питань охорони праці, цивільного захисту та формування культури безпеки. Зокрема, у переліку компетентностей та результатів навчання бракує чітких вимог щодо навичок безпечної професійної діяльності, управління ризиками, пожежної та кібербезпеки. Також не висвітлено здатність випускників надавати домедичну допомогу, застосовувати методи самодопомоги та ефективно діяти в умовах надзвичайних ситуацій різного характеру.

З огляду на сучасні виклики — від воєнних ризиків до цифровізації — ці знання є критично важливими для конкурентоспроможного фахівця. Тому пропоную: інтегрувати принципи культури безпеки до загальних компетентностей; розширити спеціальні компетентності блоком питань цивільного захисту та безпеки технологічних процесів; додати результати навчання, що передбачають практичні навички реагування на кризові ситуації та надання першої допомоги. Впевнена, що врахування цих пропозицій значно підвищить якість освіти та рівень готовності випускників до реальних умов праці.

Ченчева Ольга, докторка технічних наук, доцента, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського пропозиція від 09.04.2026;

У межах громадського обговорення проєктів стандартів вищої освіти вважаю за необхідне висловити низку зауважень та пропозицій щодо їх змістового наповнення.

Аналіз усіх представлених проєктів стандартів показав, що в переліку компетентностей та результатів навчання недостатньо відображені питання, пов'язані із забезпеченням безпечної діяльності фахівців, охорони праці та формуванням культури безпеки. Зокрема, у стандарті відсутні або недостатньо конкретизовані компетентності та результати навчання, що передбачають:

- формування навичок безпечної професійної діяльності;
- набуття знань і практичних умінь у сфері охорони праці;
- набуття знань і практичних умінь у сфері цивільної безпеки;
- розуміння принципів безпеки технологічних процесів та виробничої діяльності;
- формування компетентностей щодо безпеки суспільства та управління ризиками;
- базові знання та навички у сфері кібербезпеки;
- знання та практичні навички щодо забезпечення пожежної безпеки;
- здатність до надання домедичної допомоги постраждалим;
- формування навичок самодопомоги в надзвичайних ситуаціях;
- здатність діяти в умовах надзвичайних ситуацій природного, техногенного та соціального характеру.

В умовах сучасних викликів, зокрема воєнних ризиків, техногенних загроз, виробничих небезпек, зростання кількості надзвичайних ситуацій та цифровізації суспільства, зазначені компетентності є необхідною складовою підготовки конкурентоспроможного фахівця. Їх відсутність у стандартах може негативно вплинути на рівень готовності випускників до професійної діяльності, безпечної організації праці та дій у кризових умовах.

У зв'язку з цим пропоную:

Доповнити перелік загальних компетентностей положеннями щодо формування культури безпеки та охорони праці.

Розширити спеціальні компетентності блоком, що охоплює питання охорони праці, цивільної безпеки, пожежної безпеки, кібербезпеки та безпеки технологічних процесів.

Додати результати навчання, що передбачають здатність до надання домедичної допомоги та самодопомоги.

Передбачити формування практичних навичок реагування на надзвичайні ситуації та організації безпечної трудової діяльності.

Вважаю, що врахування зазначених пропозицій сприятиме підвищенню якості підготовки фахівців, формуванню культури безпеки та охорони праці, а також підготовці випускників до ефективної діяльності в умовах сучасних викликів.

Черевик Світлана, студентка КрНУ;

У межах громадського обговорення проєктів стандартів вищої освіти звертаюся з пропозиціями щодо вдосконалення їх змістового наповнення в частині безпекового компонента.

За результатами аналізу проєктів встановлено необхідність посилення складників, що стосуються охорони праці, цивільного захисту та формування загальної культури безпеки. З огляду на сучасні виклики, вважаю за доцільне

актуалізувати вимоги до професійної підготовки фахівців у сферах кібербезпеки, пожежної безпеки, управління ризиками, а також безпеки технологічних процесів.

На підставі викладеного пропоную:

- передбачити формування культури безпеки та дотримання норм охорони праці.
- розширити перелік вимогами щодо забезпечення цивільної, пожежної та кібербезпеки відповідно до специфіки галузі.
- зафіксувати здатність фахівців надавати домедичну допомогу, здійснювати самодопомогу та ефективно діяти в умовах надзвичайних ситуацій.

Впровадження зазначених змін сприятиме приведенню стандартів вищої освіти у відповідність до актуальних вимог безпеки та забезпечить належний рівень готовності випускників до професійної діяльності у кризових умовах.

Шаблій Єлизавета студентка Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського.

Я, як студентка, активно слідкую за громадським обговоренням проєктів стандартів вищої освіти і хочу висловити свої зауваження щодо їх змісту.

Під час ознайомлення з проєктами я помітила, що в них недостатньо уваги приділено питанням безпеки. Майже немає компетентностей і результатів навчання, які б стосувалися безпечної професійної діяльності, охорони праці та формування культури безпеки. Зокрема, дуже мало говориться про цивільну безпеку, безпеку технологічних процесів, кібербезпеку, пожежну безпеку, управління ризиками. Також майже відсутні практичні навички надання домедичної допомоги, самодопомоги та правильних дій у надзвичайних ситуаціях.

Але ж ми живемо в час, коли війна, техногенні загрози та різні надзвичайні ситуації стали нашою реальністю. Я вважаю, що кожний майбутній фахівець, незалежно від спеціальності, повинен бути готовий не тільки добре виконувати свою роботу, а й дбати про власну безпеку та безпеку оточуючих. Саме тому такі компетентності зараз особливо важливі.

У зв'язку з цим хочу запропонувати: доповнити загальні компетентності блоком, присвяченим культурі безпеки та охороні праці; розширити спеціальні компетентності питаннями цивільної, пожежної та кібербезпеки, а також безпеки технологічних процесів; передбачити у результатах навчання обов'язкове формування практичних навичок надання домедичної допомоги та дій у надзвичайних ситуаціях.

Я щиро переконана, що врахування цих пропозицій зробить підготовку майбутніх фахівців більш якісною, сучасною та, головне, безпечною для них самих і для суспільства.

Ченчева Ольга, докторка технічних наук, доцента, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського пропозиція від 05.05.2026

Прошу внести у проєкт стандарту вищої освіти вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності G9 Прикладна механіка галузі знань G Інженерія, виробництво та будівництво компетенції з охорони праці та цивільної безпеки. Запровадження безпекової компетентності з охорони праці та цивільної безпеки у проєкті Стандарту вищої освіти за спеціальністю G9 «Прикладна механіка» є вимогою, що випливає з положень Кодексу цивільного захисту України, зокрема статті 41, яка зобов'язує забезпечити навчання здобувачів освіти діям у надзвичайних

ситуаціях. Інституційне закріплення цієї компетентності у Стандарті гарантує системність і обов'язковість її формування, а не фрагментарне вивчення в межах окремих дисциплін. Для фахівців з прикладної механіки це особливо актуально, адже їхня професійна діяльність пов'язана з роботою складних технічних систем, обладнанням підвищеної небезпеки, виробничими процесами з ризиком аварій, травматизму та впливу шкідливих факторів. Додатковим аргументом є потреба у забезпеченні безперервності виробництва та швидкого реагування на техногенні інциденти, що вимагає від інженерів не лише технічних знань, а й сформованої культури безпеки. В умовах воєнного стану, руйнування промислових об'єктів і зростання кількості надзвичайних ситуацій такі компетентності набувають критичного значення для збереження життя, здоров'я працівників і мінімізації наслідків аварій. Крім того, їх наявність підвищує конкурентоспроможність випускників на ринку праці та відповідає сучасним міжнародним підходам до інженерної освіти.

5. Інформація про рішення, прийняті за результатами обговорення:

Під час доопрацювання проєкту Стандарту зауваження та пропозиції, отримані під час громадського обговорення, враховано частково.

Щодо пропозицій Бабич Поліни, Лашко, Окіпного Ігоря, Петренко Івана, Рєзнік Д.В., Солодової Надії, Троцької Яни, Ченчевої Ольги (пропозиції від 09.04.2026 та 05.05.2026), Черевик Світлани та Шаблій Єлизавети то вони мають однотипний характер і розглянувши їх підкомісія G9 Прикладна механіка сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України вважає зазначити наступне.

Пропонований до розгляду проєкт стандарту вищої освіти за спеціальністю «G9 Прикладна механіка» містить компетентності з охорони праці, безпеки життєдіяльності, цивільного захисту та суміжних напрямів. Знання і навички, отримані при реалізації цієї компетентності є важливим при підготовці фахівців різних галузей, але доцільність їх реалізації на рівні єдиної компетентності в рамках стандарту є сумнівною з огляду на наступні міркування.

Зазначені компетентності є предметом професійної діяльності фахівців спеціальностей J4 «Охорона праці», K8 «Пожежна безпека», K10 «Цивільна безпека», F5 «Кібербезпека та захист інформації» та деяких інших. Ці профільні фахівці забезпечують організацію та контроль безпеки праці на підприємствах, в тому числі встановлюють відповідні процедури для фахівців з прикладної механіки, які в цьому випадку є лише виконавцями встановлених норм і правил, а не відповідальними за формування політики безпеки в цілому. В той же час базові знання з безпеки життєдіяльності, цивільного захисту та домедичної допомоги отримуються на рівні загальної середньої та передвищої освіти, а на сьогоднішній день додатково у рамках дисципліни «Основи національного спротиву» у закладах вищої освіти, що виключає потребу дублювання на вимогу стандарту спеціальності і є достатнім для подальшого впровадження фахівцем з прикладної механіки своєї професійної діяльності.

Спеціальність «G9 Прикладна механіка» охоплює широкий спектр освітніх програм і спеціалізацій, які суттєво відрізняються за змістом і галузевою спрямованістю, і, відповідно, за вимогами безпеки до технологічних процесів, які реалізує фахівець під час своєї діяльності. Встановлення універсальної компетентності на рівні стандарту призведе до формального підходу щодо

результатів навчання з охорони праці без їх належного практичного спрямування. З іншого боку чинне законодавство передбачає обов'язкове проходження інструктажів, навчання та перевірки знань з охорони праці та безпеки життєдіяльності безпосередньо на робочому місці. Це забезпечує набуття необхідних практичних навичок з урахуванням специфіки конкретного виробництва, що є значно ефективнішим, ніж універсальне викладання цих питань у межах освітнього стандарту.

Конкретизація знань і навичок з охорони праці та безпеки життєдіяльності може бути реалізована також на основі наданого закладам вищої освіти права самостійно визначати додаткові компетентності в межах освітніх програм. Це дозволяє, при необхідності, включати спеціальні компетентності з безпеки у освітні програми з урахуванням їх прикладного спрямування, що забезпечить гнучкість та адаптивність підготовки фахівців згідно потреб конкретної освітньої програми.

Таким чином, вважаємо, що включення компетентностей з охорони праці та безпеки життєдіяльності до стандарту вищої освіти за спеціальністю «G9 Прикладна механіка» не сприятиме підвищенню якості професійної підготовки, а також ефективності освітнього процесу та розподілу навчального навантаження, а отже не є доцільним. Вилучення цих компетенцій з проекту дозволить зберегти фокус стандарту на формуванні саме фахових компетентностей у сфері прикладної механіки і підвищить якість освіти фахівця за спеціальністю G9 Прикладна механіка.

Щодо пропозицій Гречки Андрія:

- приймається, всі слова, що мають корінь «проект» в тексті стандарту будуть замінені на «проект»;

- Щодо вилучення компетенцію ЗК08 «Здатність жити і працювати у мультикультурному та мультлінгвальному середовищі на основі розуміння та поваги до того, як ідеї та значення творчо виражаються та передаються в різних культурах і через низку мистецтв та інших культурних форм, розвивати і застосовувати власні ідеї у професійній діяльності з відчуттям свого місця або ролі в суспільстві у різний спосіб та в різних контекстах», комісія вважає значення цієї компетенції полягає в наступному:

- міжкультурне розуміння — прийняття різних систем цінностей, способів мислення, традицій;
- комунікація в різних культурних і мовних контекстах;
- творче самовираження через різні форми мистецтва, медіа, соціальні практики;
- соціальна відповідальність — усвідомлення свого внеску в розвиток спільноти;
- гнучкість та адаптивність у роботі з людьми різного походження і світогляд.

Використання цієї компетенції ні в якому разі не зводиться до використання (запровадження) мови, культури агресора і все що з ним пов'язано, це додатково, ще регулюється окремим законодавством, тому виходячи з вище сказаного пропонується компетенцію ЗК08 «Здатність жити і працювати у мультикультурному та мультлінгвальному середовищі на основі розуміння та поваги до того, як ідеї та значення творчо виражаються та передаються в різних культурах і через низку мистецтв та інших культурних форм, розвивати і застосовувати власні ідеї у професійній діяльності з відчуттям свого місця або ролі в суспільстві у різний спосіб та в різних контекстах» залишити в стандарті вищої освіти.

Також підкомісія рекомендує відкорегувати компетентність «ФК5 Здатність до аналізу і синтезу автоматичних систем керування технічними об'єктами та технічними процесами» на «ФК5 Здатність до аналізу і синтезу автоматичних систем керування технічними об'єктами та технологічними процесами»